

Svar på inspektionsmeddelande 2019/030653

Arbetsmiljöverket genomförde inspektion av Johanneslunds vård- och omsorgsboende den 21 maj 2019. Observationerna från inspektionen sammanfattades i rubricerat inspektionsmeddelande. I meddelandet begär Arbetsmiljöverket svar senast den 8 november 2019. Efter begäran beviljades Haninge kommun anstånd till den 31 december 2019.

Nedan följer äldreförvaltningens svar på rubricerat inspektionsmeddelande.

1. Sam – Rutin förundersökning och riskbedömning utifrån arbetsmiljö hos och med boende/kund

Arbetsmiljöverket har funnit att kommunens dokumenterade rutin för undersökning av arbetsförhållandena och bedömning av riskerna för våra arbetstagare att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbete med och hos den enskilda hemtjänstkunden oavsett tidpunkt på dygnet behöver kompletteras.

Framställda krav

Kommunen ska komplettera och införa en rutin som säkerställer att undersökning av arbetsförhållandena genomförs och att risken för att kommunens arbetstagare ska drabbas av ohälsa eller olycksfall bedöms, gällande arbetsuppgifter/arbetsmoment/arbetsituationer med och hos den enskilda hemtjänstkunden. Av rutinen ska det framgå att arbetstagarnas arbetsuppgifter/arbetsmoment/arbetsituationer ska undersökas under dygnets alla timmar och riskerna för ohälsa och olycksfall bedöms i ett tidigt skede, att undersökning och riskbedömning ska vara kontinuerligt återkommande samt göras när förhållandena förändras. Av rutinen ska också framgå att risker och åtgärder ska beskrivas konkret, så att alla arbetstagare kan förstå och agera med utgångspunkt från dokumentationen. I rutinen ska anges hur undersökningen ska göras, vem som ska undersöka, riskbedöma samt vidta åtgärder och upprätta handlingsplaner. Rutinen ska dokumenteras skriftligt och kommunen ska se till att rutinerna är kända på arbetsställena och att kunskaperna om dessa rutiner hålls aktuella.

Svar

Äldreförvaltningen har kompletterat kommunens generella rutiner med en rutin kopplat till arbetsmiljön hos kunden i syfte att underlätta det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Grunden för att undersöka, riskbedöma, åtgärda och kontrollera arbetsmiljön hos kunden bygger på det övergripande regelverket i kommunen, men kompletteras med rutiner för de särskilda förhållanden som gäller hos kund, se bilaga 1.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

2. SAM – Undersöka, riskbedöma, åtgärder och handlingsplan avseende arbete med och hos boende/kund

Arbetsmiljöverket har funnit att kommunen inte har undersökt och riskbedömt arbetsförhållandena i verksamheten i arbetet med enskilda hemtjänstkunder och bedömt risker för ohälsa och olycksfall.

Framställda krav

1)

- a) Kommunen ska komplettera undersökningar av arbetsförhållandena i verksamheten och bedöma risker för ohälsa och olycksfall i arbetet. Kommunen ska undersöka alla faktorer som kan påverka arbetsmiljö för de olika yrkeskategorierna i arbetet med olika hemtjänstkunder. Undersökningen och riskbedömningen ska omfatta minst följande faktorer:
- i) arbetsbelastning,
  - ii) belastningsergonomi,
  - iii) våld och hot/psykiska påfrestningar,
  - iv) smitta,
  - v) kemikaliehantering,
  - vi) förekomst av rökning, husdjur (allergener) mm., samt
  - vii) trafiksäkerhet om resor med eller för hemtjänstkundens räkning är aktuella.

Undersökningen ska omfatta all tid som arbetet utförs och beakta att risker kan vara olika under delar av dygnet. Undersökningen ska också omfatta arbetet med och hos hemtjänstkund utanför bostaden om det förekommer. Av riskbedömningen ska framgå vilka riskerna är och om de är allvarliga eller inte. Riskbedömningen ska dokumenteras skriftligt.

- b) Kommunen ska, utifrån genomförda undersökningar och riskbedömningar, vidta de åtgärder som behövs på kort och lång sikt för att förebygga ohälsa och olyckor. För de åtgärder som inte genomförs omedelbart ska skriftligt dokumenterade handlingsplaner tas fram som anger vad som ska göras, när åtgärderna ska vara genomförda, vem som ska se till att de genomförs och vem som därefter kontrollerar att åtgärderna fått avsedd effekt. Om en åtgärd är en instruktion som ska följas vid varje tillfälle som ett arbetsmoment utförs, ska denna instruktion dokumenteras skriftligt. Risker och åtgärder ska göras kända så att samtliga berörda arbetstagare kan undvika dessa risker.

- c) Utav dessa genomförda undersökningar och riskbedömningar ska kommunen skicka in fem (5) oidentifierade undersökningar, riskbedömningar samt handlingsplaner där konkreta åtgärder ska framgå.
- 2)
- a) Kommunen ska se till att de personer som tilldelas uppgiften ska undersöka och riskbedöma arbetet med och hos hemtjänstkund vid Johanneslunds vård- och omsorgsboende har arbetsmiljökunskaper. Kunskaperna ska minst omfatta:
- i) De regler som har betydelse för arbetsmiljön i det arbete som ska utföras.
  - ii) Fysiska, organisatoriska och sociala förhållanden som innebär risker för ohälsa och olycksfall.
  - iii) Åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall.
  - iv) Arbetsförhållanden som främjar en tillfredställande arbetsmiljö.
- b) Kommunen ska redovisa hur kraven i 2) a) uppfylls.

Svar

Äldreförvaltningen har påbörjat arbetet med att undersöka, riskbedöma och ta fram handlingsplaner hos och med kund utifrån nya rutiner och checklistor. Fem oidentifierade exempel biläggs, se bilagorna 2-6.

Hur det fortsatta arbetet med undersökning, riskbedömning och framtagande av handlingsplan ska fortskrida har planlagts med utgångspunkt i en generell riskbedömning av olika typer av kundkategorier. Prioriterade är dels nya kunder och kunder vars arbetsmiljö bedöms utgöra en högre risk, se bilaga 7.

I syfte att säkerställa kunskaperna om de nya rutinerna, också i fråga om de följande punkterna, har utbildningar genomförts inom äldreförvaltningen av samtliga chefer och medarbetare som idag har arbetsmiljöuppgifter tilldelade. Huvudskyddsombud har inbjudits och deltagit vid utbildningstillfällena.

Rekrytering har skett av gruppchefer vilka kommer ha ansvar för arbetsmiljöuppgifter i sin roll. I introduktionsprogrammet för gruppcheferna ingår utbildning i kommunens arbetsmiljöarbete.

Långsiktigt säkerställer kommunen att de chefer och medarbetare som får arbetsmiljöuppgifter fördelade till sig har de kunskaper som krävs genom att tillhandahålla en arbetsmiljöutbildning.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

3. SAM – Undersökning och riskbedömning, åtgärder och handlingsplan

Arbetsmiljöverket har funnit brister i den handlingsplan som tagits fram utifrån tidigare genomförd undersökning och riskbedömning efter genomförd fysisk skyddsron.

Framställda krav

Kommunen ska komplettera undersökningen av den fysiska arbetsmiljön så att den omfattar samtliga arbetsmiljöfaktorer som har betydelse för att arbetet ska kunna utföras.

De risker som identifieras ska bedömas och dokumenteras skriftligt. De åtgärder som inte genomförs omedelbart ska skrivas in i en handlingsplan. Kommunen ska utifrån ovan komplettera handlingsplanen så att det framgår vilka åtgärder som ska vidtas på kort och lång sikt, när respektive åtgärd ska vara klar, vem som ansvarar för att åtgärden blir gjord och när uppföljning av åtgärderna ska ske.

Svar

Ny skyddsron har genomförts i syfte att komplettera den tidigare så att samtliga faktorer som är relevanta för arbetsmiljön beaktas, se bilaga 8.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

4. Övrigt – Riskbedömning, förteckning, säkerhetsblad

Arbetsmiljöverket har funnit att kommunen inte har bedömt om kemiska riskkällor såsom rengöringsmedel, kan orsaka ohälsa eller olycksfall samt fattat beslut om vilka förebyggande åtgärder som behövs. Kommunen har inte dokumenterat resultatet av riskbedömningen och besluten om riskreducerande åtgärder i en förteckning.

Framställda krav

- a) Kommunen ska genomföra riskbedömning av de kemiska produkter som hanteras i verksamheten
- b) Kommunen ska förteckna de farliga kemiska produkter som ni använder. Av förteckningen ska också framgå produkternas farlighet, var de används och förvaras och vilka särskilda regler som gäller för produkten.
- c) Kommunen ska se till att det finns aktuella säkerhetsblad för de farliga kemiska produkter som hanteras i verksamheten.
- d) För var och en av de farliga kemiska produkterna ska ni utifrån rekommendationerna i säkerhetsbladet bedöma vilka skyddsåtgärder som ska vidtas vid olika delar av hanteringen. Resultatet av bedömningarna och besluten om åtgärder ska dokumenteras.

- e) Kommunen ska se till att de arbetstagare som hanterar de farliga kemiska produkterna får information om de aktuella riskerna samt om hur de ska skydda sig. Ni ska också se till att arbetstagarna följer de givna instruktionerna för hur skyddsutrustningen ska användas.

Svar

Äldreförvaltningen har tagit fram en rutin kopplad till hantering av kemiska produkter och ämnen och tillhörande stöddokumentation, se bilaga 9.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

5. Övrigt – Särskilda hygienåtgärder

Arbetsmiljöverket har funnit brister i kommunens rutiner rörande hygienåtgärder och särskilt i de delar som rör stickande och skärande föremål.

Framställda krav

Kommunen ska se till att det finns en särskild hygienrutin som minst omfattar att:

1. Händerna ska desinfekteras före rent och efter orent arbete samt att efter att skyddshandskar har använts. Om det behövs ska händerna tvättas med tvål och vatten innan de desinfekteras.
2. Händerna ska vara fria från smycken och liknande när handtvätt och handdesinfektion utförs.
3. Tekniska hjälpmedel som behövs för att förebygga smittrisker ska användas.
4. Vassa föremål som är avsedda att användas på människor och som kan komma i kontakt med kroppsvätskor ska vara försedda med en fungerande integrerad skyddsfunktion.
5. Vassa föremål, som har använts på människa, ska hanteras på ett säkert sätt och genast efter användning läggas i behållare för skärande och stickande avfall.
6. Skyddshylsan ska aldrig sättas tillbaka på en kanyl eller annat vasst föremål som har använts på människa.
7. Vid arbetsmoment som innebär risk för kontakt med kroppsvätskor ska personlig skyddsutrustning användas, så som engångshandskar och visir.
8. Vid arbetsmoment som innebär risk för allvarlig luftburen smitta ska andningsskydd användas.

Äldreförvaltningen

Handläggare:
Ulf Olsson

2019-12-10
Dnr: ÄN 2019/128

Kommunen ska till Arbetsmiljöverket redovisa hur det säkerställs att de särskilda säkerhetsrutinerna tillämpas i verksamheten.

Svar

Haninge kommun har avtal med Vårdhygien Stockholm i syfte att säkra upp hygienrutinerna inom verksamheten. Genom avtalet har kommunen tillgång till hygienrutiner som kontinuerligt hålls uppdaterade och som uppfyller de krav som Arbetsmiljöverket ställer.

Kommunen har sett över hur tillgången till rutinerna för medarbetarna ska kunna göras tydligare och därigenom öka tillgängligheten. Under arbetet med Arbetsmiljöverkets inspektionsmeddelande har intranätet uppdaterats och förtydligats vad avser hygienrutinerna och länkningen till vardguiden.se. Genom detta arbete har nu alla medarbetare möjlighet att få tillgång till rutinerna på såväl datorer, som via mobila enheter, se bilagor 10.

Vidare innebär avtalet att Vårdhygien Stockholm har kommunen tillgång till rådgivning och hjälp i fråga om att kvalitetssäkra verksamheten.

Kommunen har också inrättat två nya roller som bl.a. har till uppgift att stötta inom området vårdhygien inom vård- och omsorgsboendena.

Profilansvarig Rollen som profilansvarig innebär att vara väl insatt i det aktuella området, initiera och bidra med kunskapspåfyllnad till ombud, kalla till nätverksträffar, m.m.

Hygienombud Rollen innebär att man ska vara uppdaterad, väl insatt i och följa de basala hygienrutiner som finns på boendet, arbeta aktivt med vårdhygieniska frågor på boendet, informera nyanställda och vikarier om rutiner och ansvar kring egenkontroll och hygienarbete på avdelningen, rapportera om hygien, och egenkontrollfrågor på APT-möte, m.m.

Som nyanställd skriver man också på ett ansvarserkännande om basala hygienrutiner och vårdhygien, se bilaga 11.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

Haninge den 10 december 2019

Skyddsombud har tagit del av svaret

Siw Lidestål
Social- och äldredirektör

Catarina Lindfors

Äldreförvaltningen

Handläggare:

Ulf Olsson

2019-12-10

Dnr: ÄN 2019/128

Förteckning bilagor:

Bilaga 1 Kompletterande rutin sam avseende arbete med och hos kund i dennes hem

Bilaga 1:1 Checklista kartläggning av risker i hemmiljö

Bilaga 2 – 6 Aidentifierade undersökningar, riskbedömningar och handlingsplaner

Bilaga 7 Prioritering av det fortsatta arbetet med riskbedömningar

Bilaga 8 Skydds rond hemtjänsten Jordbro/Västerhaninge

Bilaga 9 Rutin kemiska ämnen

Bilaga 9:1 Checklista Förteckning och riskbedömning kemikalier

Bilaga 10 Riktlinjer vårdhygien vård och omsorgsboende

Bilaga 10:1 Ansvarserkännande basala hygienrutiner

